

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: DECEMBER – 2022
THIRD SEMESTER

Subject: Demography - I (ECBCS-17-314)

Date: 14/12/2022

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.

2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** Describe critically Malthusian theory of population. (20)
- Q. 2)** Discuss various sources of population data. (20)
- Q. 3)** Discuss critically the interdependence between population and Economic development. (20)
- Q. 4)** Explain critically the socio-economic and cultural factors of fertility. (20)
- Q. 5)** Discuss critically the socio-economic and cultural factors responsible for sex-ratio. (20)
- Q. 6)** Describe the individual aging process and population aging process. (20)
- Q. 7)** What is infant mortality? Describe critically the factors responsible for infant mortality in India. (20)
- Q. 8)** Discuss critically the consequences of population growth. (20)
- Q. 9)** Explain critically the trends in global population growth. (20)
- Q.10)** Write notes on *any two* of the following. (20)
- a) Changing scope of demography
- b) Life expectancy
- c) Types of population pyramid
- d) Age structure in India.

मराठी रूपांतर

लोकसंख्या शास्त्र भाग - १ (ECBCS- 17-314)

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** माल्थस यांच्या लोकसंख्या सिद्धांताची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. २)** लोकसंख्याविषयक माहितीचे विविध स्रोत स्पष्ट करा. (20)
- प्र. ३)** लोकसंख्या आणि आर्थिक विकास यांच्यामधील सहसंबंधांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. ४)** जननक्षमता निश्चित करणाऱ्या सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक घटकांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. ५)** लिंग गुणोत्तरास जबाबदार असणाऱ्या सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक घटकांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. ६)** वैयक्तिक वृद्धत्व प्रक्रिया आणि लोकसंख्या वृद्धत्व प्रक्रिया यांचे वर्णन करा. (20)
- प्र. ७)** अर्भक मृत्यु म्हणजे काय? भारतामधील अर्भक मृत्युस जबाबदार असणाऱ्या घटकांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. ८)** लोकसंख्या वाढीच्या परिणामांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. ९)** जागतिक लोकसंख्या वाढीचा कल याची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
- प्र. १०)** पुढीलपैकी कोणतेही दोन वर टीपा लिहा. (20)
- अ) लोकसंख्याशास्त्राची बदलती व्याप्ती
- ब) आयुर्मान
- क) लोकसंख्या त्रिमितीस्तंभाचे प्रकार
- ड) भारतातील वयाची संरचना